

Ari Korhonen

Hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

HE 184/2022

Kuntaliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Tilannekuvatoiminto 31 a §

Kuntaliitto pitää ehdotettua säännöstä tilannekuvatoiminnasta 31 a § erittäin tärkeänä. Kuntaliitto on aikaisemmin useissa lausunnoissaan nostanut esille häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin liittyvän tilannekuvatiedon keräämis- ja tiedonvaihtotarpeen. Nyt esitetty säännös antaa mahdollisuuden tilannekuvatoiminnon kehittämiseksi pelastustoiminnan sekä pelastustoimintaan varautumisen näkökulmasta.

31 a §:n ensimmäisessä momentissa todetaan, että *”pelastustoimen viranomaisten tulee pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätelämiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi järjestää tilannekuvatoiminta.”* Pelastuslain 46 §:n mukaan *”valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.”* Koska varautuminen pelastustoimintaan ulottuu myös kuntiin, tarkoittaa tämä Kuntaliiton näkemyksen mukaan, että pelastustoiminnan varautumiseen liittyvä tilannekuvatoiminto voi ulottua myös kuntiin ja muihin viranomaisiin, joiden edellytetään varautuvan pelastustoimintaan. Kuntien kannalta on tärkeää, että Pelastustoimen viranomaisten tilannekuva palvelee myös niiden varautumista ja häiriötilanteita. Selvyden vuoksi olisi tarpeellista, että asia todettaisiin myös valiokunnan perusteluissa.

Kunnissa tapahtuvat häiriötilanteet ovat usein sellaisia, että niihin liittyy kunnan oman toiminnan lisäksi pelastustoimintaa sekä usein myös sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Hyvinvointialueiden ja kuntien välisestä neuvottelusta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 14 §:ssä. Pykälän perusteella hyvinvointialueilla ja niiden alueiden kunnilla olisi laintasoisesti säädetty velvoite sopia keskenään yhteistyöstä niille säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Yhteistyö voi koskea esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelua mutta myös tilannekuvatoimintaa. Yhteistyössä olisi tarkoituksenmukaista sopia tilannekuvan jakamisesta kuntiin siltä osin, kun tilannekuva koskettaa ao. kuntaa.

31 a § 6. momentin mukaisesti *”tilannekuvan sisällöstä, kokoamisesta, analysoinnista, ylläpitämisestä ja jakamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.”* Kuntaliitto korostaa, että tilannekuvan jakaminen myös kunnille niitä koskevin osin pelastustoimintaan varautumiseksi tulee huomioida annettavassa asetuksessa ja tilannekuvan tarkemmasta sisällöstä voidaan sopia alueen Pelastuslaitoksen ja kuntien kesken erikseen.

Siviilivalmiusneuvottelukunta

Pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a §, jossa säädetään siviilivalmiusneuvottelukunnasta. Neuvottelukunta olisi yhteistoimintaelin, jonka tehtävänä olisi edistää sisäministeriön ja ministeriöiden sekä muiden toimialojen yhteistoimintaa ja toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä pelastustoimessa. Nyt perustettavaksi ehdotetun siviilivalmiusneuvottelukunnan tehtävä olisi valtakunnallinen, laajempi ja se ulottuisi myös muihin pelastustoimen toimijoihin kuin hyvinvointialueisiin. Ehdotetun 2 momentin mukaan neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toimikaudesta ja jaostoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Kuntaliitto katsoo, että siviilivalmiusneuvottelukunta edistää poikkihallinnollista varautumista sekä kokonaisturvallisuuden periaatteen mukaista toimintaa. Kuntaliitto näkee erittäin tärkeänä, että myös kuntien edustus on mukana siviilivalmiusneuvottelukunnassa.

Ympäristönsuojelun rooli yhteistoiminnassa

35 §. Johtaminen yhteistoimintatilanteessa. Pykälän 3. momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että ympäristönsuojelun asiantuntijaa olisi tarvittaessa kuultava silloinkin, kun johtoryhmää ei aseteta.

Muutoksella vahvistettaisiin ympäristönsuojelun asiantuntijan roolia öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoiminnassa ja varmistettaisiin ympäristönäkökohtien riittävä huomioiminen. Kuntaliitto pitää lisäystä erittäin kannatettavana.

Palovaroittimet

17 § Palovaroittimet. Pykälässä säädetään asuntojen sekä majoitus- ja hoitolaitostilojen palovaroittimista. Kunnossapitovelvollisuus mahdollisesti jää epäselväksi vastuiden osalta niissä tapauksissa, kun palovaroitin ei toimi ja jotain sattuu. Esitystä tulisi tältä osin täsmentää.

Tarkastus rakennushankkeen aikana

81 a §. Tarkastus rakennushankkeen aikana. Pykälässä säädettäisiin tarkastuksista, joita pelastusviranomainen voi tehdä rakennushankkeen aikana. Pykälän 1 momentin mukaan hyvinvointialueen pelastusviranomainen voisi tehdä rakennuskohteeseen tarkastuksen rakennushankkeen aikana, jos rakennusvalvontaviranomainen ja pelastusviranomainen arvioivat tällaisen tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi. Koska pelastusviranomaisen lausunto olisi osa rakentamisen lupakäsittelyä, ei lausunnosta voisi erikseen valittaa, vaan valituskelpoisen päätöksen antaisi rakennusvalvontaviranomainen. Kuntaliitto katsoo ehdotuksen perustelluksi. Säännöksessä tai sen perusteluissa ei kuitenkaan oteta kantaa, onko mahdollista tehdä tarkastuksia myös työmaajärjestelyihin liittyen. Esitystä on tarpeen tältä osin täsmentää.

Varautumistehtävien rekisteri

92 §. Varautumistehtävien rekisteri. Pelastuslain 92 §:ssä säädetään varautumistehtävien rekisteristä. Pelastuslain 92 §:n 1 momentin mukaan pelastuslaitos ja yhteisö, joka on 46 §:n mukaisesti velvollinen osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja hoitamaan lakisääteisiä tehtäviään pelastustoiminnan yhteydessä sekä varautumaan näiden tehtävien hoitamiseen normaali- ja poikkeusoloissa, saavat pitää tehtäviensä hoitamista ja niihin varautumista varten henkilörekisteriä tehtäviin varatuista henkilöistä ja voimavaroista. Uusi säännös tekisi rekisteristä velvoittavan, eli

rekisterinpitäminen velvoittaisi myös kuntia. Lain perusteluissa ei ole minkäänlaista arviota rekisteripidon vaikutuksista kuntiin. Jos kysymys on lähinnä henkilörekisteristä (VAP), muutos on hyvin pieni, mutta mikäli varautumistehtävärekisterin sisältöä lähdetään laajentamaan, voi rekisterinpito vaatia jonkinlaista resurssia.

Kuntaliitolla ei ole muihin esitettyihin muutoksiin huomautettavaa.

SUOMEN KUNTALIITTO

Miira Riipinen
yksikön johtaja
Ympäristö- ja yhdyskunnat

Ari Korhonen
erityisasiantuntija
Ympäristö- ja yhdyskunnat

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Kuntaliiton kirjaamo